

ANTWOORD

op de vraag in de commissie voor Onderwijs en Scholenbouw van 06/11/19

van **dhr. Arnaud Verstraete**

m.b.t. de intentie van de Vlaamse Regering om taaltesten in te voeren in het kleuteronderwijs

Geachte heer Verstraete,

Geachte collega's,

Allereerst wil ik er op wijzen dat er an sich **geen probleem is met taaltoetsen en taalscreening**, ook niet bij jonge kinderen. De vraag is echter **wat men ermee doet**. Ik kom hier straks nog verder op terug.

Sta me toe om even schetsen dat we in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel – en dit in tegenstelling met Vlaanderen – een **lange traditie hebben op het vlak van taaltoetsen en taalscreening**, onder andere door de jarenlange werking van het Onderwijscentrum Brussel, die steeds een belangrijke focus heeft gehad op krachtig taalonderwijs vanaf de kleuterklas.

In de jaren '90 werd in onze scholen de Taaltest voor Kinderen (TvK) en later ook de Taaltest Allochtone Kinderen (TAK) afgenomen in alle klassen. Vanaf de jaren 2000 werden **nieuwe genormeerde instrumenten** ingevoerd die tot op vandaag nog in veel Brusselse scholen gebruikt worden.

Zo is er

- **Voor de 2de kleuterklas** het Kleuterobservatie Instrument Taalvaardigheid of KOBI-TV, een instrument om de taalvaardigheid van kleuters te observeren en te vergelijken met de taalvaardigheid van leeftijdgenootjes aan de hand van opdrachten om op relatief korte termijn een beeld te krijgen van de taalvaardigheid van de kleuter.
- **In de 3de kleuterklas** kan de Taalvaardigheidstoets Aanvang Laatste Kleuterklas of TAL-K gebruikt worden. Deze brengt de taalvaardigheid van kleuters in kaart bij de aanvang van de laatste kleuterklas om een algemeen beeld te schetsen zodat de kleuter in het eerste leerjaar goed kan functioneren.
- **Bij de overgang van de 3de kleuterklas naar het 1ste leerjaar** kan de Taalvaardigheidstoets Aanvang Lager Onderwijs of TAL afgenomen worden. De afname van beide toetsen, de TAL-K en de Tal, biedt ook de mogelijkheid om de evolutie in beeld te brengen.

- **Voor het 1ste leerjaar** is er het Screeningsinstrument Aanvang lager onderwijs taalvaardigheid of SALTO die de schoolse taalvaardigheid meet van leerlingen die in het eerste leerjaar starten. Resultaten op de toets geven aan welke leerlingen extra zorg en ondersteuning nodig hebben.

Het taalvaardigheidsniveau wordt verder in kaart gebracht door observaties van de leerkracht.

Toetsen afnemen bij jonge kinderen hebben echter een aantal beperktheden: het gaat altijd om een momentopname, er kunnen zich meetfouten voordoen of ze houden het risico van 'teaching to the test' in, ...

Het is dus belangrijk om taaltoetsen steeds te plaatsen binnen een bredere evaluatie van het taalniveau van de leerling.

Het voorstel van minister Weyts om nieuwe taalscreeningsinstrumenten te ontwikkelen is zeker zinvol want de huidige instrumenten zijn soms meer dan 20 jaar oud.

Maar zoals reeds aangegeven is het vooral belangrijk te bekijken wat er met de resultaten van deze toetsen en observaties moet gebeuren. Een taaltoets- of taalscreeningsinstrument moet vooral een hulpmiddel zijn voor de school en de leerkracht

- (1) om een **taalbeleid te ontwikkelen** op maat van de lokale school,
- (2) om een **klasbeleid te ontwikkelen** dat zowel de taalsterke als taalzwakke leerlingen uitdaagt,
- (3) om **individuele leerlingen** en/of groepen leerlingen **taalgericht te ondersteunen** en
- (4) om **ouders te informeren** over de evolutie van hun kind.

Onderzoek en ervaring leert ons dat het aanpakken van tekorten op het vlak van taalvaardigheid bij jonge kinderen het best kan gebeuren **in de klas vanuit een krachtige taalleeromgeving met taalgerichte ondersteuning**.

Het tijdelijk en kort groeperen van kinderen in meer homogene groepen kan zeker zinvol zijn, maar een voltijdse taalbadklas gedurende een lange periode, zal eerder de kloof vergroten. Zowel Vlaamse onderzoekers als internationaal onderzoek van bv. de OESO waarschuwen hiervoor.

Een taalbadklas ontnemt aan jonge kinderen immers te veel (taal)leerkansen omdat de taalrijke input enkel nog van de leerkracht komt en het belemmert ook een vlotte sociale integratie van de anderstalige, meertalige en/of taalzwakkere leerlingen.

Leerkrachten in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel hebben op dit vlak al heel wat expertise opgebouwd, maar extra ondersteuning en opleiding blijft nodig om **enerzijds** goed te leren omgaan met taaltoetsen, observeren en breed evalueren van taalvaardigheid en **anderzijds** deze informatie te verwerken in een resultaatgerichte onderwijsaanpak op maat van alle leerlingen. We willen hier met het OCB verder op inzetten en ook nieuwe initiatieven ontwikkelen met betrekking tot intervisie over taaltoetsen en taalscreening).

Minister Weyts wil extra middelen uittrekken om taalscreening, taalondersteuning en taalbadklassen uit te rollen.

Het is vandaag nog onduidelijk over hoeveel middelen dit gaat en op welke manier deze ingezet zullen worden.

Uiteraard zullen we dit verder blijven opvolgen.

Ik hoop hiermee afdoende geantwoord te hebben op uw vragen.

Sven Gatz,

Minister